

การใช้แนวทางเวชปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ในเครือข่ายบริการสุขภาพระดับอำเภอ



สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การใช้แนวทางเวชปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ในเครือข่ายบริการสุขภาพระดับอำเภอ : กรณีศึกษา

USAGE OF CLINICAL PRACTICE GUIDELINES FOR HEALTH PROMOTION AND DISEASE PREVENTION IN PREGNANT WOMEN AT A CONTRACTING UNIT FOR PRIMARY CARE : A CASE STUDY

วนิดา กิจสมัย 4937024 RACN/M

พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : วันทนา มณีศรีวงศ์กุล, D.N.Sc. (Primary Care),
สตรีรัตน์ ธาดากานต์, Ph.D. (Nursing and Midwifery)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้แนวทางเวชปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้แนวทางเวชปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้แทนคณะกรรมการบริหารเครือข่ายบริการสุขภาพปฐมภูมิอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และบุคลากรผู้รับผิดชอบงานอนามัยแม่และเด็กที่ปฏิบัติงานในคลินิกฝากครรภ์โรงพยาบาลบางปะอิน และศูนย์สุขภาพชุมชน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้สถิติบรรยาย และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มโดยการสรุปประเด็นตามวัตถุประสงค์การศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้แทนคณะกรรมการบริหารเครือข่ายบริการสุขภาพปฐมภูมิมีการดำเนินงานตามนโยบายงานอนามัยแม่และเด็ก โดยมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานการดูแลหญิงตั้งครรภ์ตามตัวชี้วัดที่กำหนด ตระหนักถึงความจำเป็นของการใช้แนวทางเวชปฏิบัติ และเห็นควรสนับสนุนให้บุคลากรได้นำไปปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกัน บุคลากรที่ปฏิบัติงานในคลินิกฝากครรภ์โรงพยาบาลบางปะอิน ใช้แนวทางเวชปฏิบัติ ทุกขั้นตอน ยกเว้นการใช้แบบประเมินความเครียด ส่วนบุคลากรผู้รับผิดชอบงานอนามัยแม่และเด็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนใช้แนวทางเวชปฏิบัติในการฝากครรภ์ครั้งที่ 1-4 ทุกขั้นตอน ยกเว้นการให้สุขศึกษารายกลุ่ม และการใช้แบบประเมินความเครียด

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้แนวทางเวชปฏิบัติ ดังนี้ แนวทางเวชปฏิบัติ บางข้อยังไม่เหมาะสมกับศักยภาพของสถานบริการสุขภาพปฐมภูมิ จึงทำให้บุคลากรผู้รับผิดชอบงานอนามัยแม่และเด็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางเวชปฏิบัติ และยังขาดการติดตามประเมินผลการใช้แนวทางเวชปฏิบัติอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังพบว่าบุคลากรในศูนย์สุขภาพชุมชนมีข้อจำกัดในการดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะเสี่ยง

จากผลการศึกษานี้มีข้อเสนอแนะให้มีการดำเนินการติดตามประเมินผลการใช้แนวทางเวชปฏิบัติ อย่างเป็นระบบ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในด้านทักษะการคัดกรองหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะเสี่ยง การพัฒนาระบบส่งต่อที่มีประสิทธิภาพสำหรับหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะเสี่ยง และขยายบริการเชิงรุกเพื่อดูแลหญิงวัยเจริญพันธุ์และหญิงตั้งครรภ์ในชุมชน

USAGE OF CLINICAL PRACTICE GUIDELINES FOR HEALTH PROMOTION AND DISEASE PREVENTION IN PREGNANT WOMEN AT A CONTRACTING UNIT FOR PRIMARY CARE : A CASE STUDY

VANIDA KITSAMAI 4937024 RACN/M

M.N.S. (COMMUNITY HEALTH NURSE PRACTITIONER)

THEMATIC PAPER ADVISORY COMMITTEE : WANTHANA MAEESRIWONGUL, D.N.Sc. (PRIMARY CARE), STREERUT THADAKANT, Ph.D. (NURSING AND MIDWIFERY)

ABSTRACT

This study was aimed at describing the application of the clinical practice guidelines for health promotion and disease prevention among pregnant women, and to identify opinions. The study participants were the administrative committee of Bangpa-In Contracting Unit for Primary Care of Pranakornsri-Ayuthaya, and health personnel responsible for maternal and child health in the antenatal clinic of the Bangpa-In Hospital, as well as the community primary care unit, Bangpa-In district, Pranakornsri-Ayuthaya province. Information was collected using a questionnaire and focus groups. While the demographic information was analyzed using descriptive statistics, the qualitative information gathered was analyzed and evaluated according to the study objectives.

The study revealed that the Bangpa-In Primary Care administrative committee adhered to the entire maternal and child health policy. They monitored and evaluated the services provided to pregnant women based on pre-determined indicators. They were also concerned about the necessity for the application of the guidelines, and the enhancement of all personnel applying the guidelines in the same manner. The health personnel of the antenatal clinic of the Bangpa-In Hospital carried out every step following the guideline, except for the completion of a stress assessment form. The health personnel responsible for mother and child health in the primary care unit applied every step of 1st-4th antenatal care, except for the group health education and the application of stress assessment form.

The study participants pointed out that the guidelines were not designed to suit the roles of the health case setting. The health personnel working at the community primary care unit failed to follow the guidelines's directions, failed to develop systematic monitoring and evaluating measures, and only provided limited care for high risk pregnancies.

This study suggests that an effective monitoring and evaluating system should be put in place in order to obtain information useful for the improvement of the clinical practice guidelines, that health personnel responsible for maternal and child care should be trained to be ready to care for high risk pregnancy, and that an efficient referral system should be established so that the health staff working at the community primary care unit could refer high risk pregnancy cases to collaborating health institutes. Finally, a proactive approach should be developed to monitor the situation and provide delivery care to women in the pre-pregnancy stage as well as pregnant women living in the community.

KEY WORDS: CLINICAL PRACTICE GUIDELINE / ANTENATAL CARE

123 pages